

e-demokraatia Euroopa Liidus: võimalused ja ohud

Eurostati andmetel kasutas 79 protsenti ELi elanikest 2016. aastal internetti vähemalt korra nädalas. Veebis liiklemisest on saanud kaasaegse ühiskonna lahutamatu osa, kuid kas uudiste lugemise ja sotsiaalmeedias suhtlemise kõrval on inimesed huvitatud e-kaasamisest? Saadikud on seisukohal, et uute info- ja kommunikatsioonivahendite abil on üha rohkematel kodanikel võimalus osaleda demokraatlikus protsessis, seisab neljapäeval, 16. märtsil täiskogul vastu võetud raportis.

Ramón Jáuregui Atondo's (ES, S&D) raport sai 459 poolhäält, vastu oli 53 saadikut, erapooletuid 47.

Euroopas on tänava kavas mitmed olulised valimised ning seisukohtade mõjutamine läbi veebi ja võimalik häkkimisoht on teemad, millest räägitakse pidevalt.

Hollandi valitsus on [teatanud](#), viidates võimalikule häkkimisele, et kõik üldvalimistel antud hääled loetakse käsitsi. Valimised toimusid Hollandis kolmapäeval, 15. märtsil.

Hääletusmasinad olid Hollandi valimisjaoskondades kasutusel kuni 2007. aastani, mil tuli ilmsiks, et masinad on lihtne manipuleerida. Pärast seda on see praktika Hollandis keelatud.

Prantsusmaa võimaldas e-hääletamist välismaal elavatele kodanikele parlamendivalimistel 2012. aastal. Tuues põhjenduseks võimalikud küberrünnakud, [otsustas](#) Prantsusmaa sellest võimalusest tänava juunis toimuvatel parlamendivalimistel loobuda.

Eestis on e-hääletamine toimunud alates 2005. aastast [kaheksal korral](#), nii kohalikel, riigikogu kui ELi valimistel. Seni ei ole häkkimistest teatatud.

Viidates Eesti näitele ütleb parlamendi raport, et kui e-hääletust soovitakse võtta edukalt kasutusele teistes liikmesriikides, tuleb hinnata, kas osalemine on garanteeritud kogu elanikkonnale. Samuti seisab raportis, et eduka e-hääletuse oluliseks eelduseks on kiire internetiühenduse olemasolu ja turvaliselt toimiv e-identiteedi süsteem.

e-demokraatia ja e-valitsemine

Parlamendi raport toob ära kolm definitsiooni:

- **e-demokraatia** (*e-democracy*) tähendab info- ja kommunikatsioonitehnoloogiate (IKT) kasutamist selleks, et luua kanalid üldsusega konsulteerimiseks ja üldsuse osalemise soodustamiseks (nt e-parlament, e-algatused, e-hääletamine, e-petitsioonid, e-konsultatsioonid);
- **e-valitsemine** (*e-governance*) tähendab IKT kasutamist selleks, et luua kommunikatsioonikanalid, mis aitavad kaasata mitmesuguseid sidusrühmi, kes saaksid kaasa rääkida poliitiliste otsuste tegemise protsessis (nt avalikud e-konsultatsioonid eelarvete koostamisel või konkreetse kiirusepiirangu muutmise küsimuses);
- **e-valitsus** (*e-government*) tähendab IKT kasutamist avaliku sektori töös, eelkõige riigiasutuste poolt inimestele antavat elektroonilist teavet ja pakutavaid elektroonilisi teenuseid (nt trahvi maksmine sõidukiiruse ületamise eest).

ELi tasandi näited

[Euroopa kodanikualgatus](#) toimib alates 2012. aastast ning see võimaldab ELi kodanikel paluda Euroopa Komisjonilt õigusloomet konkreetses valdkonnas. Selleks on vaja koguda miljon allkirja ja praeguseks on nõude täitnud kolm algatust.

Euroopa Parlamendile saab esitada ELi toimimist puudutavaid kaebusi ehk petitsioone, mille vaatab läbi petitsioonikomisjon. Oma petitsiooni saab esitada ja selle liikumist jälgida läbi [spetsiaalse veebisaidi](#).

Teisipäeval, 14. märtsil, võttis parlament vastu [raporti](#) suurandmete mõju kohta põhiõigustele, käsitledes muu hulgas eraelu puutumatust ja andmekaitset.

Lisateave

[Täiskogul toimunud debati salvestis](#)

[Raporti menetlusetapid](#)

[Ramón Jáuregui Atondo \(ES, S&D\)](#)

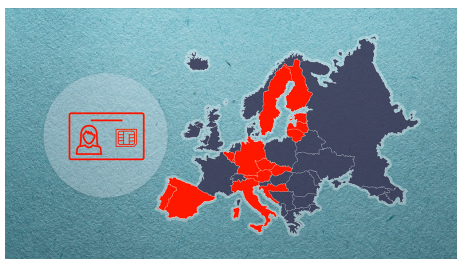
[Eurostat: internetikasutus 2016. aastal \(inglise keeles\)](#)

[ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020 \(inglise keeles\)](#)

[Aktuaalne. Ühtne digiturg](#)

Internetikasutus ELis (Eurostat, 2016)

- Vanusegrupis 16–24 kasutas internetti vähemalt korra nädalas 96% inimestest
- Vanusegrupis 25–54 oli näitaja 88%
- Vanusegrupis 55–74 oli näitaja 57%

<https://www.europartv.europa.eu/en/programme/society/online-democracy-how-governments-are-going-digital>